

1944 karácsonya Bián – Itt vannak az oroszok!

Sebastian Kindl terjedelmes levelében egy visszaemlékezést küldött az ő megélt életéből: „elhunyt őseink emlékezetére, az élőknek figyelmeztetésére, a jövődőknek ismertető bizonyításnak”. Ennek első részletét olvashatják alább.

1944. december 23. szombat reggel 6 órakor volt vége az éjszakai műszaknak a budaörsi lőszergyárban. A törzsőrmesteri iroda előtt vártuk a jelentést, hogy milyen messze van a front a gyárunktól. A front nem mozdult, este jöhetünk dolgozni.

Ezen a reggelen nem volt szerencsénk az állomáson vonatot kapni, így bementünk Budaörsre, talán lesz autó ami elvisz Biáig. A gyártól kapott igazolványba magyarul és németül is be volt írva: a munkahely eléréséhez katonai és civil lehetőséget igénybe vehetünk. A gyártól az állomásig negyven percet, az állomástól Budaörs fő utcájáig 20 percet kellett gyalogolni. Fél tízkor egy német teherautó felvett bennünket. A malom előtt állt meg. A katonák kiugráltak a kocsiból, és az árokba feküdtek, ekkor hallottuk meg az orosz repülőket, meg a gépfegyver ropogását, melynek lövedékei a kocsni mögött vágódtak be. Mi is leugrottunk az autóról és a katonák mellé feküdtünk az árokba. A repülők visszafordultak, és gyújtóbombát szórtak a református templom környékére nagyobb kár nélkül. A légitámadás után vettük észre, hogy mi végig a lőszeres ládákon ültünk... A mozgalmas utazás után tíz óra után kerültem ágyba.

Délután aknavetővel belőttek az oroszok újra a templom környékére, kár nélkül. Öt órakor felkerestem három munkatársamat, és megbeszéltük, hogy nem megyünk be dolgozni, hiszen ha az oroszok aknavetővel lőttek a falura, akkor már Etyeken vannak. Félélmertes és érdekes órák következtek. Kilenc óra után a Szentháromság téren láttam, hogy a magyar és német katonák nehéz fegyverek nélkül Sós-kút felől Pest felé tartottak. A Pest felől jövők Bicske felé mentek. A gyárból nem kerestek, nyugodtan mentem aludni, azzal a gondolattal, hogy holnap karácsony szentestéje lesz.

December 24. Az éjszaka csendesen telt, reggel készültünk a kismisére. Ekkor jött a szomszéd a hírekkel: hazaküldték a munkából, nincs már vasúti közlekedés, és az oroszok már itt vannak a faluban. Egy lövés nélkül szállták meg Biát. Hol van az sok katona, akik pár órával ezelőtt hangya módjára szaladtak át a főutcán? Tíz óra felé kimentem az utcára, ahol döbbenetes látvány fogadott. Az egész uradalmi kerítés le volt döntve, a Hamza-dombon a Feketéké és az Aueréké is. A Metternich-uradalom épületének ablakai, ajtóit nyitva voltak. A Hangya üzlet nagy ablaka és ajtaja betörve, a fiókok meg a zsákok tartalma kiöntve – só, cukor, liszt, bab, rizs, krumpli, mosó-

por, céna, gomb – összekeveredve a földön volt. F fiatal orosz katona szólított meg azzal, hogy magyar vagy német katona vagyok-e. Hosszú ideig tartott, míg megértette, hogy nem vagyok katona. Sós-kút felől szünet nélkül jöttek a hernyótalpas nehéz ágyúk meg páncélosok, és mentek Pest felé. Láttam, hogy a Göncöl ház előtt egy orosz lovaskatona egy vég szövetet húz maga után, ami úgy lobogott, mint egy zászló. Ideges félelemmel indultam hazafelé a kastély udvarán meg a kerten keresztül a Kis utcára, a Hamza-dombon át a Tópart-ra. Otthon remegve meséltem el, hogy mit láttam és mit kérdezett az orosz tőlem. Ebéd után a konyhaajtóban élveztük a meleg decemberi napsütést, de ez nem tartott sokáig, mert jött a valóság. Orosz páncélos kocsi állt meg kapunk előtt, a katonák mutatták, hogy nyissuk ki, mert be akarnak jönni. Egy tiszt magyarázta, hogy itt fognak maradni. A lakás megnézése után az első szobát vették igénybe. Mi a hátsó szobába vonultunk vissza, és vártuk, hogy mi lesz ezután velünk és a megszállókkal. Már sötétedett, amikor a tiszt – tisztán, átöltözve – megjelent az ajtóban, kezében két vödör krumplival, és édesanyámnak magyarázta, hogy sült krumplit akarnak enni. Mindannyian nekiláttunk segíteni, hogy hamarabb elkészüljön az étel. Közben bejött még három katona és kérdezgettek, hogy jártak-e itt német katonák. Az egyik kiküldött, hogy a kocsni oldaláról hozzam be a benzines kannát és állítsam a kályha tetejére. Én ezt nem akartam, mert, ha az meleg lesz fel fog robbanni. Az egyik nevetve mondta édesanyámnak, hogy hozzon bögréket, mert a kannában szesz van – budafoki borpincékből hozták –, és nem akarják hidegen meginni. A harmadik bögre ital elfogyasztása után sorban elaludtak, úgy ültükben. A páncélos vezető bevitte őket aludni az első szobába, ő meg elhagyta a házunkat. Később visszajött egy zsákkal, amiben ruhanemű volt, és mondta, hogy válasszunk magunknak belőle. Mi láttuk, hogy a Tóparton lopta, megismertük a ruhákat. Az egyik katona felébredt, és énekelni, táncolni kezdett, de a tiszt visszavitte a szobába. A tiszt mondta, hogy ne féljünk, és ha mások jönnek, jelentsük neki. Szüleink húgommal, én az öcsémmel aludtam egy ágyban, nyugodt, csendes volt az első éjszakánk a minket megszálló oroszokkal.

December 26-án délelőtt a páncélos orosz katonák elmentek, hogy Pestre vagy Bicskére azt nem tudjuk.

December 27-én hoztak egy német javítógépkocsit teljes berendezéssel, Heszti

műszerész esztergappal a legújabb menetvágó készülékkel, áramfejlesztő aggregát hegesztővel. A kertünk alsó részén egy légvédelmi ágyút ástak be, de használni nem tudták, mert egy összetartó csavar tönkrement. Én megígértem nekik, hogy a műhelyükben esztergálok egy csavart, így működőképes lett az ágyújuk. Beszélték, hogy a németek ellentámadásra készülnek. A mi házunkban béke volt, de hallottuk, hogy a csendőr utcában majdnem minden nőszemélyt – úgy fiatal, mint időst – durván meghasználtak, és az őket védő férjeiket fegyverükkel félholtra verték. A Tópartiak meg a többi lakosság kirámolta a Magtárban raktározott hadi élelmiszert, cukros zsákokat és ládákat, melynek tartalma ismeretlen volt, de használható, mert az utolsóig elvitték. Egyesek többször is jöttek. Apám nem bírta szó nélkül hagyni, hogy hagyjanak a többieknek is. Apám nem akart rosszat, de valaki sértve érezte magát. Ez az illető később parancsnok lett, és kihasználta hatalmát édesapám ellen. Később apám a kitelepítettek listájára került.

1945. január első hetében hideg lett szép napsütéssel. Mindennap újabb hírek arról, hogy hány nőknél mentek az oroszok keresztül, és a férjeknek tehetetlenül nézni kellett e bitang, embertelen cselekedetet. A hónap közepe felé lehetőség volt a parancsnokságon megtörtént eseményt jelenteni. Az elkövetőt szigorúan büntették, de ez nem tartotta vissza, hogy hatalmukat ne használják ki. Kérdésünkre, hogy miért csinálnak ilyen embertelenséget? – a válasz az volt, hogy mi ezt a németektől tanultuk!

Egyik este a kertünk alatti házból segítségkiáltás hangzott lövéssel. Egy orosz katona részegen lövöldözött. Elvettem tőle a fegyverét, és kényszerítettem, hogy menjen velem a parancsnokságra, és jelentem a cselekedetét. Erre elkezdett sírni, és kért, ne jelentsem, mert akkor kemény büntetést fog kapni. Kivettem a lőszerét, és visszaadtam a fegyverét. Otthon hosszú ideig remegtem, hogy ilyen meggondolatlanul cselekedtem.

Másnap este egy katona kényszerített a szomszéd házba menni. Ott falhoz állított, és a fegyverét reám tartva követelte, hogy mutassam meg azokat a házakat az utcában, ahol fiatal leányok laknak. Válaszom: ebben az utcában nem laknak fiatal leányok. Ezután elkezdett lövöldözni a fejem fölött, de én nem árultam el a bújójhelyüket.

Másnap a Pap utcában a Steiner-ház udvarán védőállást kellett kiásni a páncélos autónak, melyen két gépfegyver volt a mélyen repülő repülőgépek elleni védelemre. (Folytatjuk)

Sebastian Kindl